

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2.-, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.-, večji inzerati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Razvoj položaja v Bolgariji:

Nova vlada, star režim

Tošev je sestavil vlado novih ljudi — Kraljev proglas napoveduje novo ustavo — Zamenjane vloge — Napetost vedno bolj narašča

Sofija, 23. aprila. r. Po tridnevni pogajanji je mandat krone g. Andrija Tošev včeraj sestavil novo vlado. Sestavljena je takole:

ministr. predsednik: Andrija Tošev, zunanje: Georgij Kjuševanov, notranje: general Raško Atanasov, prosveta: general Todor Radev, finance: Marko Rjaskov, pravosodje: Andjel Karadjovov, vojska: general Canev, narodno gospodar.: Stojčo Mošanov, promet: Todor Kozuharov, javna dela: Nikola Jotov.

Obenem z imenovanjem nove vlade je izdal kralj Boris proglas na narod, v katerem ga poziva k edinstvu in slogi. Proglas napoveduje velike notranjepolitične in upravne reforme, ki bodo prilele do izraza v novi ustavi, o kateri bo imel narod sam priložnost v kratkem pri javnem glasovanju izraziti svoje mnenje. Proglas izrecno poudarja, da bo tudi nova vlada nadaljevala politiko 19. maja ter delala za notranjo konsolidacijo.

Proučevanje nove ustave

Sofija, 23. aprila. g. Nova bolgarska vlada se je včeraj sestala k svoji prvi seji, nakar je bil izdan naslednji komunik:

Ministrski svet je na svoji današnji prvi seji določil skupni načrt za svoje bodoče delo. Poleg tega je pooblastil ministrskega predsednika in pravosodnega ministra, da izdelata glavne smernice za bodočo ustavo in jih predložita ministrskemu svetu.

Vzroki vladne krize

Današnji listi pozdravljajo soglasno in z velikim zadovoljstvom novo vlado g. Toševa. Vsi listi objavljajo kraljevo pismo in program nove vlade. Pri tem naglašajo, da je novi predsednik vlade Tošev preizkušen diplomat, ki se ni osebno nikoli vmešaval v strankarsko politiko. V tem vidijo jamstvo, da bo že po svojem značaju delal z vsemi silami za izvedbo programa, ki ga ima nalogo izvršiti nova vlada.

Kakor je razvidno iz sofijskih listov, je bila vladna kriza mnogo bolj resna, kakor se je prvotno zdelo. Kakor vse kaže, ni šlo za navadno politično krizo, samo za osebe in skupine. Vladna kriza se je pretvorila v globoko socialno in državno krizo, v vprašanje o bodoči socialni ureditvi bolgarske države in naroda. Krona, vojska in narod morajo v mejah danih možnosti rešiti vprašanje ustave, parlamentarizma in demokracije. Po desetmesečnih izkušnjah je bila bolgarska vojska postavljena pred zgodovinsko nalogo, da nadaljuje obnovo in preporod države z vojaško diktaturo ali pa preide k normaliziranju političnih razmer v državi ter si preskrbi sodelovanje političnih strank. Po velikih preizkušnjah se je pričakovalo, da bodo politične stranke v takem primeru pristopile k svoji lastni reorganizaciji. Politične stranke so poizkušale svojo srečo v politiki pred 19. majem lanskega leta, vendar pa tedaj niso mogle uspeti zaradi mnogih vzrokov, izmed katerih je bil najvažnejši, da je stala nad državo teroristična organizacija VMRO, ki je s divjaškimi umori zavrla socialno, gospodarsko in politično ter kulturno življenje bolgarskega naroda. V takih razmerah ni ostala niti vojska neprizadeta, za kar je nudila najboljši dokaz tako zvana vohunska afera, katere žrtev je bil polkovnik Marinopolski. Končno je prišel na površje napredni del vojske, ki se mu je posrečilo potisniti reakcionarje okoli generala Bakardžijeva, Kišneva in drugih v stran. Tudi stranke so trpele zaradi borbe z VMRO, ker so se korumpirale z dovoljevanjem raznih podpor njenim organizacijam. Mnogi ugledni politiki so podlegli v tej borbi in nihče ni mogel ničesar storiti za politični gospodarski in kulturni razvoj naroda. Strankam ni bilo več mogoče znati se v nastalem težavnem položaju. S prevratom 19. maja lanskega leta je prevzela v svoje roke oblast vojska ter postala gospodar položaja. Prevzela je nase vso odgovornost za usodo naroda, vendar pa dobra volja sama ni zadostovala. Vojska je dejansko suspendirala ustavo, razgnala parlament in odklonila demokracijo. Režim od 19. maja je skušal organizirati mladino, vendar pa v tem ni uspel. Zatem je poizkušal svojo srečo pri meščanstvu, pa tudi tu ni mogel doseči posebnega uspeha. Nadalje je skušal narod stanovsko organizirati, vendar pa ta stvar ni našla odmeva v množicah. Tako so se pričele sile izrabljati. Za vlade si-

mona Georgijeva in generala Zlateva je vojska porabila znaten del svojega političnega kapitala in v njenih vrstah se je pričela pojavljati močna struja, da bi se vrnila v vojašnice in izročila oblast civilnim politikom. Na ta način se je pokazala potreba, da se vojaštvo ne vmešava naravnost v politične zadeve. Vlada novega ministrskega predsednika Toševa naj bi predstavljala nekako sredo. Iz napovedanih ukrepov in zlasti iz napovedi nove ustave sklepajo, da se bo zahtevalo mnenje naroda potom plebiscita. Zanimivo je, da ob-

stoje v vodilnih vojaških krogih tri močne struje. Na čelu prve je polkovnik Danev Vlečev, ki vodi tako zvano kapetansko ligo, na čelu druge struje je general Zlatev, vodja generalstabsnih oficirjev, zlasti generalov, na čelu tretje pa polkovnik Krum Kolev, dosedanjí notranji minister, ki želi popolnoma militaristično vlado. Zmerni krogi se boje, da bi se strasti ne razvele preveč in da bi bolgarski narod ne zašel v krvave nemire, kakršne je doživel nedavno grški.

Razkol v vojski

Nezadovoljstvo z razvojem dogodkov se širi tudi v vojski in izraža v razcepu na razne skupine, ki se bore za oblast — Nevarnost novega prevrata

Sofija, 23. aprila. r. Sestava nove vlade je naletele na mnogo večje težkote, kakor pa se je moglo pričakovati. Kaže pa, da se s sestavo nove vlade položaji prav nič izboljšal, marveč le še poslabšal. Splošno mislijo, da je sedanja vlada samo prehodnega značaja in da ne bo dolgo na krmilu. Opasnost notranjepolitične napetosti kaže dejstvo, da so garnizije v Sofiji in drugih večjih mestih v stalni pripravljenosti. Vsa javna poslopja so najstrožje zastražena. Po ulicah patulirajo vojaški oddelki. V predmestjih so vsa križišča zasledena. Zdi se, da nova vlada ni gospodar položaja, ki ga otežkoča zlasti dejstvo, da so propagatorji avtoritativnega režima 19. maja med seboj razcepljeni na več skupin, ki se medsebojno bore za oblast.

Vedno večjo razdrobenost je opaziti zlasti tudi med oficirji, tako da ni več potrebne edinstva v vojski sami. Poleg manjših frakcij je vojska razdeljena na tri večje skupine. Prvo tvori tako zvana vojna liga pod vodstvom generala Zlateva, ki ji pripadajo po večini višji oficirji. Drugo skupino tvori tako zvana kapetanska liga pod vodstvom zakulisnega diktatorja polkovnika Velčeva. V tej ligi so povečini nižji oficirji. Tretjo skupino, sestavljeno iz višjih in nižjih oficirjev, vodi bivši notranji minister polkovnik Krum Kolev. Vsaka izmed teh treh skupin se smatra za predstavnik bolgarske vojske in poklicano, da prevzame oblast v svoje roke in napravi red. Poleg tega obstoja zelo živa-

hen pokret Cankovih fašistov, ki se prav tako pripravljajo na to, da izpodrinejo z oblasti vojsko in prevzamejo vlado.

Pod takimi okoliščinami je nova vlada g. Toševa samo nov detajl v kaotičnem provizoriju. Prvi ukrep Toševe vlade je bil, da je doverjaljšje ministrstvo stavila pod strogo policijsko nadzorstvo in jim napovedala internacijo, do čim je Georgijeva in Cankova, ki so jih dva ni poprej kot najnevarnejša prevratnika internirali na otoku sv. Anastazije, izpustila na svobodo. Za pošto in brzojav ter telefon je uvedena stroga cenzura.

Edina svetla točka v novi vladi je zunanji minister Kjuševanov. Njegovo sodelovanje v vladi dokazuje, da bo ostala zunanja politika Bolgarije neizpremenjena ter da se bo nadaljevala po poti, ki jo je pokazal pokojni jugoslovanski kralj Ujedinitelj, politika, ki vodi k tesnemu prijateljstvu in sodelovanju med Bolgarijo in Jugoslavijo ter vsemi balkanskimi državami. Dosedanji zunanji minister Batolov bo imenovan za prvega kraljevega svetovalca.

Ceravno teži vse prizadevanje kralja Borisa in tudi nove vlade k notranjemu pomirjenju in ureditvi, je vendar položaj v Bolgariji takšen, da lahko vsak trenutek nastopijo novi, docela nepričakovani dogodki. Glasovi o nevarnosti državnega udara se pojavljajo vedno znova in presenečenja zaradi tega niso izključena.

Nemčija popušča?

Nemčija ne stavlja več pogojev za sklenitev nenapadalnega pakta

London, 23. aprila. AA. Današnji »Times« objavlja poročilo iz Pariza, ki pravi, da je velika razlika med stanjem pred sestanki v Berlinu, Stresu in Zenevi in sedanjim mednarodnim položajem. Nemčija je zdaj za pakt o nenapadanju in ne stavlja za svoj pristanek k temu paktu nobenih pogojev glede vzporednih dvostranskih paktov. Po mnenju lista je zdaj glavno vprašanje v tem, ali se bo Nemčija vrnila v Zenevo. Francoski politični krogi, navaja list dalje, niso mnenja, da bi resolucija sveta Društva narodov preprečevala stalno odsotnost

Nemčije z mednarodnih sestankov. V Franciji smatrajo, da so na mnogih straneh tolažili smisel francoskega koraka pri Društvu narodov popolnoma napačno. Ta korak ni imel namena preprečiti povratek Nemčije v Zenevo, temveč ga je hotel celo olajšati.

Pariz, 23. aprila. AA. Po vestih iz Londona smatrajo tamonjši uradni krogi, da bi morali glavne prizadete države najprvo izmenjati med seboj misli ter šele nato odgovoriti na nemški protest glede ženevske resolucije.

Henderson je pesimist

Ideja razorožitve vedno bolj izgublja pristaše — Splošna negotovost sili narode k oboroževanju

London, 23. aprila. AA. Predsednik razorožitvene konference Arthur Henderson je imel snovi v Scarboroughu govor, v katerem je med drugim dejal, da je sedanji mednarodni položaj slab in da spominja z nekaterimi svojimi pojavi na zadnja leta pred svetovno vojno. Henderson obžaluje, da izgublja ideja o omejitvi oboroževanja čedalje več pristašev. Mnenja je, da so dogodki na Daljnem vzhodu pospešili sedanje oboroževalno tekmovanje. Po Hendersonovem mnenju ni bila velika zmota misliti,

da bi mogla Velika Britanija ostati v morebitni bodoči svetovni vojni nevtralna. Zato je v njenem interesu, da sodeluje pri okrepitvi miru. Nemčija pa se mora vrniti v Društvo narodov.

Če pride do evropske vojne, bo vanjo zapletena tudi Velika Britanija. Zato je v njenem najresnejšem interesu, da se vprašanje enakosti pravic Nemčije reši v okviru splošnega varnostnega sistema. Iz tega razloga je povratek Nemčije v Zenevo neobhoden. Nemčija naj tamkaj sprejme obveznosti razorožitve.

Nova žrtev planin

Na Grintovcu se je na velikonočno nedeljo smrtno ponesrečil akademik Mirko Gombač

Ljubljana, 23. aprila.

V prosektu splošne bolnice v Ljubljani leži na mrtvaškem odru mlad fant in jutri ob 16. ga položijo k večnemu počitku. Postal je žrtev planin, ki jih je ljubil vse življenje, prav tako kakor pred dvema letoma njegov ponesrečeni tovariš France Lečnik iz Celja.

V soboto ob 18. se je 22 letni akademik, slušatelj prava, Mirko Gombač, odpeljal s svojim prijateljem, trgovskim sodelavcem Viljemom Viransem, iz Ljubljane v Kamnik. Iz Kamnika sta krenila v Kamniško Bistrico, tam južnala in se po kratkem odmoru odpravila na Kokrsko sedlo, kamor sta prispela zvečer. Na sedlu sta prenočila, a prvi jutranji solnčni žarki, ki so zlatili vrhove Kamniških planin, so ju dvignili z ležišča in mahnila sta jo na Grintovec. Bila sta opremljena s smučmi, cepinom in vrvo, le derez nista imela.

Bilo je lepo vreme in obetal se je krasen sončen dan — tako pripoveduje Viljem. Ob 6. jutraj sva jo mahnila na Grintovec. Sneg je bil razmeroma mehak in se je udajal pod nogami, da je bilo prav udobno in varno hoditi. Z Grintovca sva hotela na Okrešelj čez Mala vrata. Tam sva prečkala precej dolgo snežišče, do katerega pa jaz nisem imel preveč zupanja. Snežišče je namreč silno strmo, nagnjeno in poledenelo in svari sem prijatelja, naj nikar ne hodi. Mirko pa me je bodril, češ, ne boj se. Ko je začel nekaj korakov pred menoj prečkati, je nenadoma stopil na vejo v snegu in hipoma je spodneslo. Začel je drseti po snegu in skušal je zavirati s palico. Nekaj časa je drsel, nato ga je pa vrglo čez Borovec, sredi snežišča in in kotil se je kakih 30 metrov preko skal, nato pa zopet priletel na snežišče, po katerem je naglo drsel nizdol. Videti je bilo, da se ni dosti potolkel, saj je še vedno z rokami podpiral in se skušal ustaviti. Njegov napor pa je bil zaman in zaneslo ga je kakih 300 do 400 metrov daleč, naposled je pa na snegu nepremično obležal.

Sprva sem se silno prestrašil, toda kmalu sem se ohlabil. Čakal sem na kraju nesreče približno četrto uro in klical Mirka, ki se pa ni odzval. V zavesti, da je prijatelju pomoč nujno potrebna, sem se naglo vrnil na Kokrsko sedlo, kjer sem dobil štiri turiste, ki so takoj pobihli na pomoč, sam pa sem naglo krenil v Kamniško Bistrico, kjer sem sporočil vest o nesreči.

NAPORNO REŠEVANJE

V Kamniški Bistrici sta bila brata Erjavška, ki sta takoj odrinila na pot, obenem je bila pa obveščena o nesreči tudi reševalna postaja v Kamniku, kjer je bila takoj organizirana druga reševalna ekspedicija, ki je že uro pozneje krenila za prvo proti Skuti.

Nesreča se je pripetila okrog pol 13., a okrog 17.30 sta Erjavška prišla do ponesrečenega Gombača, ga za silo obvezala in ga krepčala. V planinah pa se je začelo temniti, z nočjo pa je prišel tudi dež in nastal je silen vihar z burjo in snežnimi meteži. Z nadčloveškim naporom sta Erjavška spravila ponesrečenca čez ledeni žleb med Malo polico in Malim žlebom. Večkrat sta morala počivati, ker se jima je sneg udiral do pasu, bila sta pa tudi sama v veliki nevarnosti, ker se je neprestano rušilo kamenje in so grmeli plazovi v dolino. K sreči jima je prišla na pomoč druga ekspedicija. V borbi z viharjem, neprestano zroč smrti v oči, so požrtvovalni reševalci z obupnimi napori prinesli Gombača na glavni plaz pod Kalsko goro. Sneg jim je zamedel pot in mraz je rezal do kosti, da so bili že vsi obupani. Naposled je oskrbnik koč na Kokrškem sedlu, Erjavšek, vendarle našel pot in o polnoči so do smrti izmučeni reševalci prinesli Gombača v Kamniško Bistrico, kjer je že čakal reševalni avtomobil, ki ga je prepeljal v ljubljansko bolnico.

MIRKO JE V BOLNICI UMRL

Pri nesrečnem padcu in drsenju po strmih Gombač sicer ni dobil vidnih zunanjih poškodb, pač pa resno notranje, in

pretresel si je tudi možgane. Iz Kamniške Bistrice so okrog 17. videli, da se je ponesrečenec na snežišču nenadoma dvignil, se nato opotekal par korakov in spet padel. Ko so ga prenesli v Bistrico, je bil skoraj že nezavesten. Njegov prijatelj Virans pravi, da je samo mrmral nekaj nerazločnega, oči pa so se mu čudno svetile. Takoj po prevozu v bolnico so se za mladega akademika zavzeli zdravniki in mu skušali lajšati gorje. Kmalu so pa uvideli, da je vsako upanje zaman. Čez dan se je ranjencu bledlo, v deliriju je celo skušal vstati in klical je svojo že pokojno mamo. Včeraj ob 15. pa je bilo njegovo trpljenje končano.

Pokojni Mirko Gombač je bil rojen 10. januarja 1914. v Trstu kot sin policijskega stražnika. Lani je maturiral z odliko in se vpisal v zimski semester 1934/35 na ljubljansko univerzo, kjer je študiral pravo. Kakor v gimnaziji, je bil tudi na univerzi med najposobnejšimi in najmarljivšimi slušatelji, up in ponos svojega očeta. Z njim pa izgubi marljivega člana tudi viški Sokol, kjer je bil vadiatelj dece. Sploh je bil pri Sokolu že od mladih nog, dolga leta naraščajnik in član celjskega Sokola. Gombačevi so se namreč pred dvema letoma preselili iz Celja v Ljubljano in stanujejo v Rožni dolini. S pokojnim Lečnikom, ki je bil tudi Celjan, sta preplezala vse Savinjske Alpe, napravila sta tudi več prvenstvenih tur, med katerimi je bila nevarna zlasti ona čez severovzhodno steno Szalay-Gerinovega grebena in sicer 24. julija 1932. Lečnik se je, kakor znano, kmalu nato smrtno ponesrečil pri plezanju na Skrlatici. Mirko so bile planine najdražje in vedno je bil zanje tudi pripravljen žrtvovati življenje, zlasti odkar je izgubil svojega najboljšega prijatelja. Pokojni je bil izvrsten alpinist in smučar, tudi za težke ture dovolj izvežban, saj je nedavno absolvir alpinistični tečaj TK Skale in je že tudi sam počeval druge. Morda je bila njegova usodna napaka, da je šel brez derez, ki so zdaj v pomladnem snegu neobhodno potrebne, morda je njegovo nesrečo pripisati zgolj nesrečnemu naključju. Mirko je bil tudi agilen član lahkoatletske sekcije ASK Primorja.

Poleg užalostnega očeta Franca zalubejo za njim brat Čvetko ter sestre Roza in Danica. Pogreb simpatičnega mladeniča bo jutri ob 16. izpred mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Naj mu bo lahka zemlja. Težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

Grof Berchtold

pere zamorca

Dunaj, 23. aprila. AA. »Sonn- und Montagszeitung« priobčuje intervju z bivšim zunanjim ministrom Avstro-Ogrske grofom Berchtoldom. Grof zavrača splošno trditev, da je bil eden glavnih krivcev svetovne vojne. Avstro-Ogrska je šla v vojno predvsem na pritisk strani Nemčije. Za to svojo trditev se grof Berchtold sklicuje na znane zapupne listine nemškega zunanjega ministrstva. Te listine so izdali po končani vojni z znamenitimi opombami bivšega cesarja Viljema. Važno je posebno poročilo tedanjega nemškega poslanika na Dunaju, ki pravi na nekem mestu, da ne prestando svetnje dunajski vladi zmernost. Na tem mestu je bivši cesar Viljem pristavil s svinčnikom: »Kdo ga je k temu pooblastil? Naj v bodoče poslanik na Dunaju take stvari opusti!« Grof Berchtold za tem naglašja, da je Nemčija šele kasneje začela trditi, da vojne ni želela.

Ostavka poljske vlade

Varšava, 23. aprila. AA. V zvezi s podpisom nove poljske ustave tekom današnjega dne bo vlada Slaveka po vsej priliki podala ostavko iz formalnih razlogov. Ni izključeno, da bodo s tem v zvezi neke osebne izpremembe v vladi.

Vremenska napoved

Dunajska opoldanska vremenska napoved za sredo: Spremenljivo oblačno, temperatura brez izpremembe, na jugu možnost padavin.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize (z všteto premijo 28.5 odstot.). Amsterdam 2965.02 — 2979.61, Berlin 1756.08 — 1769.95, Bruselj 742.85—747.92. Curih 1421.01 — 1428.08, London 212.65—214.71, Newyork 4358.98 — 4395.50, Pariz 289.60 — 291.03, Praga 183.35 — 184.46, Trst 363.14 — 366.22, Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.75—8.85.

INOZEMSKA BORZE

Curih, 23. aprila. Beograd 7.02, Pariz 20.38, London 15.—, Newyork 309.25, Bruselj 52.325, Milan 25.60, Madrid 42.225, Amsterdam 206.65, Berlin 124.30, Dunaj 57.90, Praga 12.91, Varšava 56.25, Bukarešta 3.05.

Georgij Šilin:

47

Počasna smrt

Roman.

— Kaj te ne boli?
— Turkejev pravi, da bom kmalu zdrava. Rane so se mi že zacelile in lise so izginile.
— Rane so se ti zacelile in lise so izginile? Zakaj so izginile? — je vprašal Kasjan, ki se vedno ni razumel pomena njenih besed. Opazovanja doktorja Turkejeva so se bila res končala z ugotovitvijo, da je Olga ozdravela. Ni se dalo reči, kaj dokazuje to ozdravljenje, da-li je gohavost res izginila ali pa se je samo skrila. To se ni dalo dognati. Jasnje je bilo samo toliko, da mikroskopska preiskava ni pokazala Hanse-novih bacilov, da so se bile rane popolnoma zacelile in da je Olga vsaj na videz povsem zdrava.

Prvi, ki se je začel zanimati za ta primer, je bil Protasov. Prišel je Olgi čestitati in obsol jo je vprašal, da bi odgovori na nje izpolnili njegova opazovanja in potrdili samo njemu znane »zaključke«. Z Olginimi odgovori je bil zelo zadovoljen. Pri slovesu jo je vprašal:

— Torej vas kmalu odpuste? Kam se nameravate napotiti?

Olga je začudeno pogledala in molčala.

Da bi zapustila naselbino gobavecev... Kaj takega ji še nikoli ni prišlo na misel. Kaj naj torej stori? Protasov je bil sprožil pred njo mučno vprašanje, ne da bi kaj slutila. Zares, kaj naj stori? Prosim, naj jo odpuste ali ostati v naselbini gobavecev? Ne, seveda ne! Ne eno, ne drugo. Kaj torej? Sicer pa čemu bi hodila tja? Da bi se zopet pečala s prostitutco, kakor prej? Zdaj ima vendar Kasjana... Mar bi ga morda pustiti samega, tako nesrečnega in tako bolnega?

Kasjan jo je pa gledal s tihimi, otožnimi očmi in ponavljal:

— Vidiš, Olga, saj sem ti pravil, da bova ozdravela. Počakaj, tudi meni se obrne na bolje. Potem pa odideva odtod. In ti mi nisi hotela verjeti.

V Kasjanovem in Olginem življenju je šlo vse kakor prej, vse po starem, toda Kasjan je postajal nemiren. Nekoč se mu je naenkrat zdelo, da mora Olga oditi od njega, da se že pripravlja k odhodu, pa mu prikriva svoje naklepe. Da, zapusti ga skrivaj, ponoči, ko bo spal. Sicer pa ne bo spal, strašilo jo bo. Saj ve, da bo Olga odšla, kajti njegovo upanje v ozdravljenje je prazno.

Vsako noč se je Kasjan večkrat zbudil in zasedel ves v skrbeh:

— Olga, Olga, si še tu?

In pomiril se je, ko je zaslišal njeno dihanje. Ni še odšla, še je pri njem.

Nekoč se je zbudil in začutil, da Olga ni v sobi. Bila je tema. Kasjan je previdno vstal, stopil k njeni postelji in jo otipal. Postelja je bila prazna.

— Torej je odšla, zbežala je! Padel je na posteljo, se prijel z rokami za glavo in bolešno zastokal.
— Ne da bi se poslovila... Skrival je odšla, kakor da bi jo hotel zadržati.
— Kaj pa je? — se je začelo bližnjega vprašanje.
Dvignil je glavo in zagledal na pragu Olgo.

— Ali si ti? — je vprašal in sram ga je postalo. — Kaj nisi odšla?... Jaz sem pa mislil...

— Kam naj bi odšla?
— Kaj se ne pripraviš tja?
— Tja?

Zaprla je vrata, stopila k njegovi postelji in sedla na njo.

— Kaj pa modruješ, Kasjan? Zakaj ne spiš? Koga strašiš?

— Olga, dušica... — je zasedel Kasjan po dolgem molku, — veš kaj... Morda ti je hudo pustiti me samega. Morda zato nočeš oditi, ker se ti smilim. To ni potrebno. Kar pojdi. Morda bom tudi jaz ozdravel, morda tudi jaz odidem odtod. Če pa ne, menda že mora tako biti, tako je pač sojeno. Ne uvidim pa, zakaj bi si morala ti uničevati življenje.

— Kaj hočeš, da odidem?

— Hočem ali nečem, to ni važno, jasno, je da nima smisla, da bi ostala tu. Kakšno pa je tu življenje? Tvoje počasno umiranje in nič drugega.

Pozneje nista nikoli več govorila o tem. Kasjan je nehal strašiti Olgo. Spoznal je, da bo Olga odšla, če je sklenila oditi. Morda bosta pa živela skupaj kakor prej. Mar se jima je godilo slabo vsa ta leta?

Sicer je pa tudi Olga razmišljala o odhodu. Ni se spominjala, da bi bila kdaj oglašila v nji nepremagljiva želja zapustiti naselbino gobavecev. Nikoli ni mislila na mesto. Ni je nikalo tja, ker ni bila tam ničesar pustila. Le misel, da je zdrava in da ima zdaj pravico do svobode, jo je včasih gnala tja, med ljudi.

In povsem nepričakovano je začutila željo po odhodu. Gobavci so ji postali zopet, posebno njihov pogled, ki so se upirali v njo z lačno zavistjo. Zdrava! To jo je naenkrat poklicalo nazaj na »oni svet«, od katerega se je ločila tako mirno, da, celo s sovraštvom v srcu. Začela se je zanimati za svobodo. Bilo ji je pa žal Kasjana, prvega in edinega človeka, ki ji je žrtvoval to, kar se ji je zdelo celo v sanjah nedosegljivo. In zdaj naj odide, zapusti Kasjana? To sta bili čustvi, ki sta se dolgo in brezupno borili v nji. Sama ni vedela, katero je močnejše, ali tisto, ki ji je obetalo svobodo, ali to, ki jo je obsojalo na tesnobo in brezupnost.

V naselbini so bili vsi prepričani, da bo Olga odšla. O tem so govorili Protasov, doktor Turkejev in tudi Kasjan. Torej se mora zgoditi, kar je sklenjeno. Čemu še čakati?

Pristopajte

k „Vodnikovim družbam“

Kamniški stražnik in Redl

Vohun Alfred Redl je bil kot poročnik 1. 1886 dva meseca v službi v kamniški smodnišnici

V Parizu, sredi aprila. Pisati o kamniških policajih bi se prav za prav reklo pisati kamniško zgodovino, saj je bil mestni birič že iz srednjega veka sem za sodnikom najimenitnejša osebnost, okoli katere so se sukali vsi dogodki pisane kamniške kronike. To bi bilo res odveč in ne bi kazalo čitateljev mučiti s takimi zgodbinami. Nekaj pa bi bilo vendarle treba omeniti, da ne utone v pozabo in da si morda kdo ne bi mislil, da so bili kamniški policaji od muh.

Zaenkrat bi se omejili na ugotovitev kriminalne kronike, ki pravi, da je bil Kamnik pred 60 leti razvit kot veliko pretepaško gnezdo, v katerega so se hoteli pretepati fantje iz bližnje in daljne okolice. Upirjali so se med seboj pravice bitke in baje ni minil niti semani niti tržni dan, da ne bi vsaj enemu puščali krvi. Pravijo, da fant iz okolice, ki se ni bil obsojen zaradi »boja«, sploh ni imel upanja, da bi si pridobil naklonjenost lepega dekleta. Policaji so bili proti pretepačem brez moči in nekoč ponoči so stražnika, ki jih je prišel mirit, enostavno vrgli z mosta v Bistrico, da bi revež skoraj utonil, njegovega naslednika pa so zvezali pod oknom izvoljenke in ga tako trdno privezali k oknu, da se ni mogel osvoboditi. V svoje lastno ponižanje je moral priklicati na pomoč ljudi, da so ga rešili vezi.

Zaslужni kamniški župan dr. Maksimijan Sames, ki je zbudil Kamnik iz mrtvila k živahnemu delu, je dolgo iskal, kje bi dobil energičnega stražnika. Prijatelj dr. Bervar, zdravnik v Novem mestu, mu je povedal, da imajo v dolenski metropoli mladega stražnika Martina Kolmana, ki ga še študenti ne morejo ugnati v kozji rog. Novomeški študenti takrat še niso bili tako krotka jagnjeta, kakor so dandanes, zato tudi ni nič čudnega, če so včasih

kar dejansko obračunali s tem ali onim izmed treh stražnikov. Tudi policaja Kolmana so imeli na piki in so si ga hoteli privoščiti. Ko je prišel v Ljubljano in v Kamnik cesar Franc Jožef, se je Novo mesto povsem izpraznilo. Vse je odhitelo v Ljubljano in v dolenski metropoli so ostali za stražo samo 4 gasilci in dva stražnika. Medtem ko so se vrli meščani v Ljubljani klanjali presvitemu cesarju, so sproščeni študenti veselo popivali po Novem mestu in klicali stražnika na korajžo. Na starem mostu so res navalili na njiju, bitka pa je končala s tem, da sta oba čuvarja javnega reda odnesla po par bunk, stražnik Kolman pa je s sabljo enemu izmed študentov poškodoval rano. Zdravnik dr. Bervar je s svojo avtoriteto dosegel pomirjenje med obema taboroma in preprečil, da stražnika nista naznanila nočne bitke odsotnim profesorjem.

Ko je župan dr. Sames zvedel za ta dogodek, se mu je posrečilo izvabiti stražnika Kolmana leta 1885 v Kamnik. Novi stražnik je v svoji službi takoj prvi večer naletel v neki gostilni na zloglasnega pretepača, ki ga je pozdravil: »Policaj, pojdi sem, da te zakoljem!« In če je to izgovoril s pristnim kamniškim povdrom »pejt sm, de tem zakvou«, lahko verjamemo, da je bilo stražniku v tistem trenutku žal, da je prišel v Kamnik. Nož, ki mu ga je pretepač pomolil pod nos, je spretno izbil na tla, podri pretepača na tla in ga zvezal ter odpeljal v zapor. To mu je takoj pridobilo ugled med ponočnjaki, ki so se ga poslej bali in izogibali.

Zdaj pa pride na vrsto zgodba, ki sem je pravzaprav hotel povedati in ki je na eni strani značilna za stražnika Kolmana, na drugi pa nam kaže na stare cesarske kraljeve čase, ko so v Kamniku meščani vodili odkrito borbo proti nemstvu. Tračni junak te zgodbe je poznejši špijon Alfred Redl, o čigar življenju sem baš tu v Parizu iztaknil neko pisanje dvomljive zanesljivosti. Tale zgodba pa bo držala. Poročnik Redl je bil namreč leta 1886 dva meseca v službi v kamniški smodnišnici. Oficirji iz smodnišnice so takrat s svojo močjošnostjo kar zasenčili kamniško civilno gospodo in izzvali marsikak neljub dogodek. Ko so nekoč štirje kamniški uradniki prišli v gostilno, kjer sta popivala poročnik Redl in njegov tovariš, jim gostilničar ni hotel postreči, češ da je že pozno. Slovenski uradniki so bili užaljeni, da ne dobe pijače, med tem ko sta imela nemška oficirja, ki sta bila že v precej visokih sferah, še polne kozarce. Nastal je prepir, v katerem je poročnik Redl potegnil sabljo in mahal z njo okrog sebe, grozil uradnikom in pozival stražnika, ki je baš vstopil, naj jih aretirata. Ta pa je mirno nameril na mogočnega poročnika puško in ga pozval, naj spravi orožje, sicer je primoran, da ga aretirata. Zdaj je bil pa ogenj v strehi. Dogodek je zbudil velikanski halo in stražniku so prepovedali za 10 dni nošnja orožja, ga zasliševali, grozili županu in alarmirali vse instance zaradi nečuvnega atentata na ugled cesarskega oficirja. Po zaslišanju na glavarstvu pa je uradnik, ki je bil tudi

eden izmed štirih prizadetih meščanov poslal obširni akt namestu v Ljubljano na višjo vojaško oblast v Gradec, ki je pravično razsodila: Redl je dobil 21 dni sobnega zopora in je bil premeščen. Ko se je leta 1913 ustrelil polkovnik Alfred Redl, generalštabni šef praškega kora, zaradi znane špijonažne afeze, so Kamničani dokazovali, da je bil to taisti Redl, ki je imel že v začetku svoje vojaške kariere tako nesladen nastop s kamniškim stražnikom. Ob predvajanju znanega filma o žalostnem koncu Redlove kariere smo v Kamniku brskali za akti o dogodku iz leta 1886, pa so bili žal že vsi uničeni.

To se mi je ob 50 letnici dogodkov zdelo vredno omeniti v izpolnitvev kamniške kronike in v priznanje stražniku g. Kolmanu, ki je 40 let služboval v Kamniku in je pred kratkim krepak in zdrav dočkal 75 letnico.

Življenje indijske prince

V Londonu se polagoma zbira k srebrnemu jubileju vladanja angleškega kralja gostje iz vseh krajev sveta. Med njimi je seveda zastopana tudi Indija, ki bodo njeni dostojanstveniki na svečanostih zavzemali odlično mesto. Tako je prišel iz države Nepal minister general Krishna Shumshere s svojo soprogico princeso iz nepalske vladarske rodbine. V Londonu vzbujata veliko pozornost, ker se strogo držita indijskih mohamedanskih običajev tako, da živi princesa v angleški prestolnici kot prava jetnica. Od Londona ne vidi skoraj ničesar, kajti iz svojih sob, opremljenih v nepalskem slogu, lahko gleda samo skozi eno zamreženo okno vedno na isti kraj v Hyde Parku.

Ceprav je skoraj polovica bogastva nepalske države njena last, vendar si ne more dovoliti, da bi kaj kupila v mestu ali da bi vsaj malo pogledala po trgovinah. Njene obleke in nakiti zavzemajo več sob, princesa se pa ne sme nikomur pokazati, razen svojemu možu. Le redko sme iz palače in še tada z gostim pajčolanom in v zaprtem vozu, iz katerega sploh ne sme izstopiti. Tudi ni govora o tem, da bi se smela osebno udeležiti kraljevskih svečanosti, povorke ali recepcije, kakor njen mož. Svečanosti bo lahko gledala samo iz svoje sobe skozi zamrežena okna. Pač bo pa sprejeta v privatni avdienci pri angleški kraljici, toda takrat bodo vsi možki iz kraljičinih sob odstranjeni, da je ne bo nihče videl. Princesa je stara 25 let. Poročila se je, ko ji je bilo 15 let. Angležem se zelo smili, toda pomagati ji ne morejo.

Vedno galanten

— Gospod doktor, povejte mi, ali ni so te moje bolezni znanihke starosti?

— Kaj še milostiva, prej bi dejal, da so to zakasnele otroške bolezni.

Tudi razlog

— Zakaj si pa tako žalosten, saj si vendar zadel v loteriji glavni dobiček?

— Kaj denar, boli me, da sem izgubil zopet eno nado.

MALI OGLASI

v vseh malih oglasih velja beseda 50 par, davek Din 2.— Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.—, davek Din 2.— Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu, lahko tudi v zameno. — Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek 2 Din
Najmanjši znesek 7 Din

MLAD NATAKAR

išče službo v Ljubljani ali izven. — Ponudbe: Srebrnar pri Gabronu, Zagreb, Meduličeva 28-a.

SLUŽBO DOBI
dobro in stalno v Ljubljani kuharica, natakarica ali točaj, ki se obrestujejo po 15%. Pokateri položaji 20.000 Din kavcije, nudbe pod šifro »Večje podjetje. 1474

PRODAM

Beseda 50 par, davek 2 Din
Najmanjši znesek 7 Din

KLEPARSKO ORODJE
proda Bitenc, Kranj.

POSEST

MAJHNO POSESTVO
pri Mariboru prodam za 65 tisoč dinarjev. — Pojasnila: Orozel, Pekre pri Mariboru.

HISICO
z dvema sobama oddam v najem v Zg. Hudinji, 87 pri Celju. — Blatnik, Svečina, Kungota.

RAZNO

POSJOILO DIN 8000.—
iščem proti zastavitvi knjižice Ljublj. mestne hranilnice za Din 10.000, mesečnemu odplačevanju Din 300 in obrestim. — Ponudbe prosim na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Sv. Jurij 24/1479«.

KAVARNA STRITAR

vsak večer koncert. 40/L

Prima športne sukničice
a Din 98.—, pumparice, modne hlače itd. — kupite zelo ugodno pri

PRESKERJU,
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

ZA MAL' D'NARJA
DOST' MUZKE:

Plošče, gramofone, izposojamo, zamenjamo, prodajamo in kupujemo. — ELEKTROTON d. o. o. s. oasaza nebotičnika.

MUZIKA — LJUBLJANA
Miklošičeva c. 4, prej Knafljeva ul. 4. Zaloga prvovrstnih klavirjev in najcenejša izposojalnica. Popravila in uglaševanja se izvršujejo strokovno in poceni. Nizke cene, najmanjše obročno odplačilo. 46/h

50 PAR ENTLANJE,
ažuriranje, plisiranje, vezenje zaves, monogramov, izdelovalnica perila. — »JULJANA«, Ljubljana, Gosposvetska cesta (v bližini Slamiča). 21/L

POHISTVO
smo ponovno znižali. Moderne spalnice od Din 2000, kuhinjske opreme Din 750. Vse drugo pohištvo dobite na obroke in hranilne knjižice. — Mizarstvo »SAVA«.

PLESKARSKA DELA
izvršujem po konkurenčnih cenah in solidno. Vzemem v račun za pleskanje pohištva tudi hranilne knjižice. — Mekinda, Miklošičeva 12.

Sveže najfinejše norveško **RIBJE OLJE**
iz lekarne DR. G. PICCOLIJA v Ljubljani — se priporoča ble-dim in slabotnim osebam 65/7

Riviera
TERPENTINOVNO MILO

je izdelano na podlagi olivnega olja, zato da perilu hitro skrajno možno belino in čudovito svežost

Zahtevajte vedno le Riviera terpentinovo milo.

Mag. štev. 817/35 in 5560/35.

Razpis.

MESTNO POGLARVARSTVO razpisuje

DOBAVO HRASTOVH PRAGOV ZA MESTNO KLAVNICO V LJUBLJANI

Licitacija se bo vršila v soboto, dne 4. maja 1935 ob 11. uri v mestnem gradbenem uradu v Ljubljani, Nabrežje XX. septembra št. 2/L. Pripomočki se dobijo proti povrnitvi stroškov v mestnem gradbenem uradu med uradnimi urami.

Mestno poglarvarstvo v Ljubljani,

dne 19. aprila 1935.

Predsednik: DR. RAVNIHAR I. r.

Oglasi v „Slovenskem Narodu“ imajo velik uspeh!

Vsem dobrim ljudem, ki so z nami sočustvovali in bili v pomoč v najtežjih trenutkih, ko nas je zapustil ljubljani mož, očka, sin in brat

Bajželi Jernej

iskrena, vdana zahvala.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v frančiškanski cerkvi dne 24. t. m. ob 7. uri jutraj.

Ljubljana, dne 23. aprila 1935.

Žalujoča VDOVA, HČERKA, MATI, IN OSTALO SORODSTVO

Brez posebnega obvestila

Po dolgi, mučni bolezni nam je preminula naša dobra mama, oziroma sestra, teta, tašča i. t. d., gospa

Ljudmila Roblek, roj. Oblak

zdravnikova vdova in posestnica

dne 22. aprila ob 20.45 v 79. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere. Pokojnico sprejemo k večnemu počitku v sredo, dne 24. aprila ob 15.30 iz hiše žalosti na litjsko pokopališče.

Litija, dne 23. aprila 1935.

KARL ROBLEK, podpolkovnik v p., sin — ANA ANDRIOLI, roj. OBLAK, sestra — MARIJA ROBLEK, sinaha — ŠTEFA ŠTECELBA, roj. OBLAK in MARA VEDLIN, roj. ANDRIOLI, nečakinji